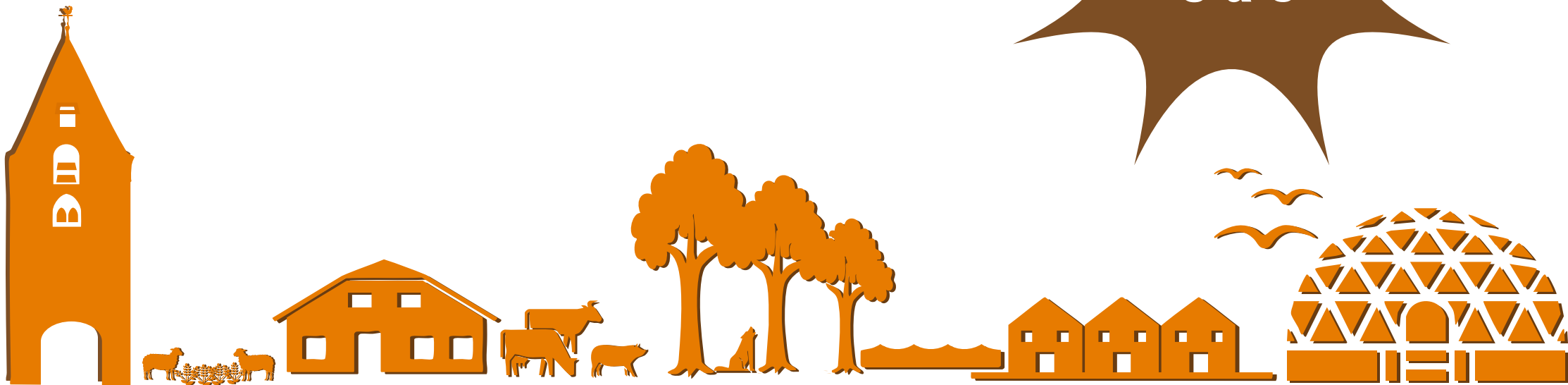

Het verhaal van Leusden

Bijzondere Plekken - Vroeger, nu en in de toekomst

Groep
5 & 6

lesproject groep 5&6

1

Vakgebied

Beeldende vorming, Erfgoed, Mens en Maatschappij

2

Duur

3 delen in ca. 6 lessen en reflectie opdracht

3

Organisatievorm

Klassikaal, groepswork, individueel werk

4

Leerdoelen

- Leerlingen ontwikkelen een onderzoekende houding t.o.v. hun directe leefomgeving
- Leerlingen maken verbindingen tussen verleden, heden en toekomst van hun woonplaats
- Leerlingen gebruiken verschillende kunstzinnige technieken om hun bevindingen uit te drukken
- Leerlingen presenteren hun werk aan een publiek

Waarom dit lesproject?

Dit project neemt leerlingen mee op een ontdekkingsreis door hun eigen leefomgeving. Ze leren met een onderzoekende, nieuwsgierige blik naar hun omgeving te kijken. Het project bestaat uit vier onderdelen: NU (huidige omgeving), VROEGER (geschiedenis), TOEKOMST (eigen ontwerpen) en PRESENTATIE.

Erfgoed gaat altijd over verleden, heden en de toekomst. Erfgoed is namelijk altijd iets van vroeger waaraan mensen nu waarde toekennen en het willen bewaren voor de toekomst. Iets wordt erfgoed door de verhalen die erbij horen en zo krijgt het betekenis.

In dit project gaan de leerlingen nadenken over plekken die voor hen van betekenis zijn, maar ook plekken van vroeger die van betekenis zijn voor hun woonplaats. En ze denken na over wat ze willen veranderen of toevoegen aan hun leefomgeving voor de toekomst.

Je kunt ervoor kiezen het gehele project te doen, maar de lesactiviteiten NU, VROEGER, TOEKOMST kunnen ook afzonderlijk gedaan worden. Ieder deel start klassikaal met een kijkopdracht en een groepsge-sprek. Daarna zijn er een aantal individuele of groepsopdrachten en het deel wordt afgesloten met een maakopdracht.

Bij de opdrachten in deze lesbrief staat of het klassikaal of een opdracht uit het werkboekje is:

Bijzondere plekken is een bewerking van de lesprojecten *Plekken van betekenis* en *Bekijk het (erf)goed*, ontwikkeld door Landschap Erfgoed Utrecht.

Materialen:

- Werkboekje voor iedere leerling
- Stoepkrijt
- Teken- en schildermaterialen
- Groot papier voor fotocollage
- Camera's of tablets voor foto's
- Materialen voor maquettes (karton, klei, LEGO, etc.)
- Lijm, schaar, liniaal

KLASSIKAAL

- Bekijk de afbeeldingen van Jan Rothuizen en Marijke van Rijnsoever in het werkboekje of digitaal
- Hoe maak je een eigen zachte atlas?
Bekijk dit filmpje (© Kunst Centraal)

- Kijk eens aandachtig naar deze tekening. Wat zie je? Wat valt je op?
- Wat lees je? En wat vertelt dat?
- Wat valt er nog meer te ontdekken? Waar ben je nieuwsgierig naar?

Een plek kan voor iedereen iets anders betekenen of een ander gevoel oproepen. Een plek kan betekenis krijgen door wat er is gebeurd, hoe het eruit ziet, welk gevoel je erbij hebt, wat je erover weet of wat je er hebt meege-maakt. Introduceer het idee dat iedereen anders naar dezelfde plek kijkt.

Jan Rothuizen heeft een naam voor zijn werk: hij noemt het een zachte atlas. Het is niet de realiteit of harde feiten, maar hij maakt een soort persoonlijke portretjes van een straat, buurt, plek, gebouw of een kamer. Je kijkt door zijn ogen naar die plek: wat hij ziet, maar ook de vragen die hij zich stelt, waarover hij zich verwondert en ervaart en wat hij ervan weet. Jan Rothuizen hoopt dat zijn tekeningen mensen inspireren om beter naar hun omgeving te kijken. En iedereen kijkt weer anders dus je kunt veel van elkaar leren en ontdekken.

Deze tekening is van kunstenares Marijke van Rijnsoever. Zij kijkt met een nieuwsgierige blik van een kunstenaar naar een omgeving: zij kijkt, hoort, luistert en stelt vragen. Maar ook verbeeldt zij zich dingen, praat met mensen op straat of vraagt zich af waarom iets zo is zoals het eruit ziet. En alles wat ze denkt, voelt, weet en ziet geeft zij vorm in een tekening. (© Kunst Centraal)

Opdracht 1a

Bijzondere plek

Leerlingen maken individueel opdracht 1 in hun werkboekje waarbij ze deze vragen beantwoorden:

- Welke plek in jouw buurt /dorp is het meest bijzonder voor jou?
- Waarom is deze plek bijzonder voor jou?

Opdracht 1b

Mindmap

Maak daarna met de gehele klas op het bord een mindmap van bijzondere plekken die de leerlingen kennen in hun eigen buurt.

Bespreek waarom plekken bijzonder voor hen zijn (geschiedenis, gevoelens, herinneringen, uiterlijk).

Opdracht 2

Wat neem je waar?

Deze opdracht kun je als huiswerkopdracht geven – of laat deze leerlingen zich inbeelden dat ze op die plek zijn: ga naar jouw bijzondere plek (of stel je voor dat je er bent).

Ze vullen in wat ze waarnemen: **wat zie, hoor, ruik, voel, proef je, waar denk je aan, waar ben je nieuwsgierig** naar, wat stel je je voor bij deze plek?

Opdracht 3

Maak een plattegrond van de buurt of het dorp

Teken een plattegrond van de buurt. Teken of beschrijf alles wat je gezien, gehoord, geroken, gevoeld, geproefd, gedacht en je afgevraagd hebt. Laat je inspireren door de kaarten van de twee kunstenaars die je bekeken hebt. Maak eerst wat schetsen met potlood op papier om te bekijken wat er allemaal op moet komen en wat je daarbij wilt tekenen of schrijven.

Deze opdracht kun je op twee manieren uitvoeren:

- Met de gehele klas of in groepen met stoepkrijt op het plein.
- In groepjes op een groot vel papier.

Lesactiviteit 2 VROEGER - gebouwen onderzoeken

Bekijk

- Bekijk via het digibord afbeeldingen uit [Geschiedenis van Leusden in 40 plekken](#)

Dit zijn allemaal kunstwerken van bijzondere plekken en gebouwen in Leusden en Achterveld. Ze staan in het boek Geschiedenis van Leusden in 40 plekken, uitgegeven door de Historische Kring Leusden. Voor dit boek zijn kunstenaars gevraagd een tekening of schilderij van plek of gebouw te maken. En bij elk kunstwerk is ook een verhaaltje geschreven over de geschiedenis van die plek. Teksten en afbeeldingen zijn voor dit lesproject beschikbaar gesteld door de Historische Kring Leusden.

Via deze link kun je zien waar deze gebouwen in Leusden te vinden zijn: [Overzichtskaart 40 Bezienswaardigheden Leusden/Achterveld - Google My Maps](#)

Bespreek

- Welke van deze gebouwen (her)ken jij uit Leusden?
- Welke soorten gebouwen ken jij nog meer in jouw buurt of woonplaats?
- Welke vind jij bijzonder?
- Waarom?

Voormalig gemeentehuis, Hamersveldseweg 2, Leusden

Moespot, Jan van Arkelweg 6, Achterveld

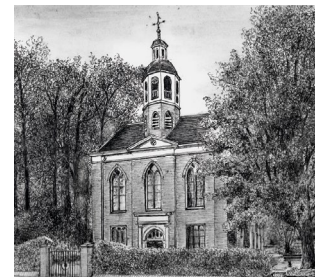
De Til, Hamersveldseweg 30, Leusden

Coöperatie Leusden, Hamersveldseweg 138, Leusden

Huize Den Treek, Treekerweg 2, Leusden-Zuid

Dorpskerk, Arnhemseweg 75 Leusden-Zuid

St. Jozefkerk, Hamersveldseweg 51, Leusden

Langhuisboerderij, 't Laantje 5, Achterveld

Klein Schutterhoef, Arnhemseweg 12, Leusden-Zuid

Voormalig Gemeentehuis Burg. de Beaufortweg 63, Leusden

Opdracht 4

Kiezen

Leerlingen kiezen in een groepje één gebouw uit de omgeving. Ze verzamelen foto's van dit gebouw (internet of ze maken zelf foto's ter plaatse) en printen ze uit.

Daarna maken ze een fotocollage op groot vel. Ze maken aantekeningen in hun werkboekje.

Opdracht 5

Kijken

Leerlingen kijken één minuut alleen naar de foto('s) van een gebouw, zonder te praten.. Ze schrijven in tweetallen vijf dingen op die opvallen aan het gebouw. Daarna kijken ze nog een keer en schrijven opnieuw vijf dingen op.

Een groepje leest zijn lijstje voor, de rest van de groepjes vult aan. Wat zie je nog meer?

Opdracht 6

Onderzoek

Leerlingen doen onderzoek naar hun gebouw: de functie van het gebouw (vroeger en nu), historische perspectief, uiterlijke kenmerken.

Opdracht 7

Kunstwerk maken

Leerlingen maken een kunstwerk naar aanleiding van het gekozen gebouw.

Ze kunnen er voor kiezen om te schilderen of te tekenen. Maar ze kunnen er ook voor kiezen om een gedicht of verhaal over hun gebouw te maken.

Lesactiviteit 3 TOEKOMST - Ontwerpen

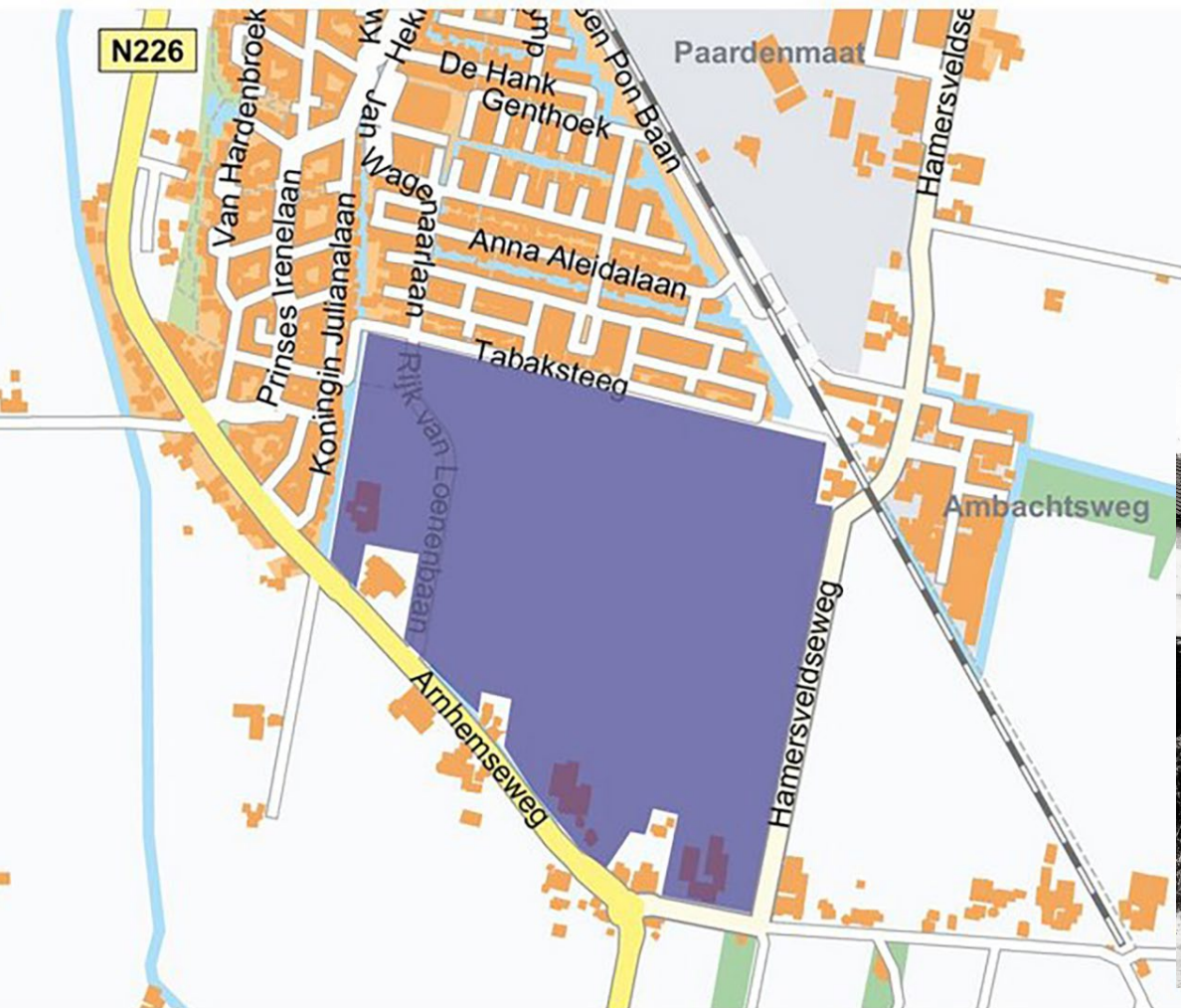

Bekijk

Leusden en Achterveld zijn door de geschiedenis heen steeds groter geworden. Van een paar kleine boerendorpjes is het gegroeid tot een grote gemeente met veel woningen. Er kwamen steeds meer mensen wonen. Een dorp of stad blijft nooit hetzelfde; overal wordt gebouwd en worden ook weer gebouwen afgebroken.

Bespreek

- Wat zouden jullie willen veranderen in de buurt/woonplaats?
- Mogelijkheden: nieuwe huizen, verbouwen bestaand gebouw, afbreken en vervangen, toevoegen van nieuwe elementen

En bekijk de groei van gemeente Leusden via Topotijdreis:

www.topotijdreis.nl/kaart/1999/

Zo zie je duidelijk hoe de omgeving door de tijd heen is veranderd en dat Leusden nog niet zo heel lang bestaat. In 1968 was het nog Hamersveld.

Opdracht 8

Plannen maken

OPDRACHT WERKBOEK

Leerlingen maken een plan voor iets dat zij zouden willen veranderen in hun buurt/ woonplaats.

Opdracht 9

Ontwerptekening

KLASSIKAAL

OPDRACHT WERKBOEK

Leerlingen bereiden hun ontwerptekening voor in het werkboek. Leerlingen maken vervolgens een gedetailleerde tekening van hun plan en denken daarbij aan: locatie, grootte, materialen, kleuren, omgeving

Opdracht 10

3D-maquette maken

KLASSIKAAL

OPDRACHT WERKBOEK

Leerlingen bereiden hun maquette voor in het werkboek. Leerlingen maken vervolgens hun ontwerp driedimensionaal, in een zogenaamde maquette.

Ze kunnen daarbij gebruik maken van verschillende materialen zoals karton, klei, LEGO, Kapla of hout.

Lesactiviteit 4 PRESENTATIE - Tentoonstelling

Opdracht 11 & 12 selecteren en voorbereiden

OPDRACHT WERKBOEK

De leerlingen selecteren hun beste werken uit alle drie onderdelen die ze willen tentoonstellen. Ze bedenken wat ze over willen vertellen.

Opdracht 13 Tentoonstelling

KLASSIKAAL

Hang het werk op in school. Laat de leerlingen (zo nodig) bijschrijven bij hun werk maken.

Verwelkom bezoekers (ouders, andere leerlingen). Leerlingen geven een rondleiding langs hun werk en leggen hun werk uit. Je kunt dit zo groot en klein maken als dat je zelf wilt.

Opdracht 14 Reflectie

OPDRACHT WERKBOEK

Leerlingen kijken terug en reflecteren op het project.

Het verhaal van Leusden

Vragen?

team@neoscultuuronderwijs.nl

Meer info?

neoscultuuronderwijs.nl

Dit lespakket is ontwikkeld door NEOS Cultuuronderwijs in samenwerking de Historische Kring Leusden en Landschap Erfgoed Utrecht

